

Behov for faglig opprustning av norsk hydrogeologi

Av Knut Ellingsen.

Knut Ellingsen er ansatt som sjefingeniør ved SIFF.

Innlegg på Norsk Vannforenings årsmøte 1989.

Hydrogeologien i Norge finnes spredt i en rekke fagmiljøer ved universiteter og høyskoler, andre forskningsinstitusjoner og hos konsulentene. Felles for dem er bl.a. at de er små og at det foregår en høyst begrenset FoU. Det er ingen koordinering av den hydrogeologiske innsatsen mellom miljøene.

Dette er uheldig siden samfunnsmessige pekere i tiden burde tilsi at norsk hydrogeologi står rustet til å påta seg store oppgaver til nytte for nasjonen. Helsemyndighetene sier at grunnvann bør prioriteres til drikkevannsforsyning. Miljørådene i kommunene påpeker at grunnvannet må beskyttes. Den offentlige debatten, miljøvernorganisasjonene m.v. fokuserer på behovet for å lokalisere forurensningene i undergrunnen. Grunnvannets betydning er også framhevet i en rekke offentlige dokumenter og er bl.a. gjort til gjenstand for særskilt oppmerksomhet gjennom Miljøverndepartementets Nasjonal plan for beskyttelse og bruk av grunnvann. Hydrogeologisk kompetanse er en nøkkel i slike sammenhenger.

Spørsmålet har tidligere vært utredet

i regi av det Interdepartementale Vannressursutvalg, VRU, 1984 (1). Siden utredningen begrenset seg til en faglig gjennomgang, nedsatte Norsk Hydrologisk Komité, NHK, senere, etter at VRU var nedlagt, en ny arbeidsgruppe til å framlegge en handlingsplan. Gruppen besto av:

Lars Gottschalk, Universitetet i Oslo
Simen Ensby, Norges geologiske undersøkelse (nå NTNF)
Jens-Olaf Englund, Norges Landbrukshøgskole
Knut Ellingsen, Statens Institutt for Folkehelse.

Høsten forrige år framla gruppen sin innstilling (2) som det her kort skal redegjøres for.

Gruppen advokerer et konsentrert nasjonalt løft for hydrogeologi. Dette bør innebære

- å samordne institusjonenes virksomhet, hjulpet av
- tidsbegrensede og målrettede midler fra forskningsrådene, og et
- forskningsprogram.

Samarbeid mellom fagmiljøene er essensielt og må fremmes f.eks. bl.a. ved faggrupper mellom institusjonene? Samarbeidet må skje nasjonalt og

internasjonalt. God koordinering er avgjørende og må utvirkes av institusjonene selv og av et programstyre, som planlegges opprettet. Institusjonene må synliggjøre at feltet prioriteres.

Forskningsprogrammet skal styrke mulighetene for optimal teknisk/økonomisk utnyttelse av landets grunnvannsressurser i løsmasser og fjell, dessuten bidra til styrket hydrogeologisk kompetanse.

Fire programområder foreslås der tre befatter seg med å framskaffe faglig basis. Disse er

1. GRUNNVANNSFORSYNING
2. GRUNNVANN SOM RESIPIENT
3. BESKYTTELSE AV GRUNNVANNSKILDER

For kompetanseoppbygging er det fjerde programområdet kalt

4. UNDERVISNING

og innebærer å styrke tilbudet. Dette feltet er gjennomgått tidligere av en egen gruppe (3).

Deltakere under programområdene er antydnet slik:

- (1) NGU, NTH, NLH, SIFF, GEFO, SFdH, TDH, NIVA
- (2) NGU, NLH, NTH, GEFO, NGI
- (3) GEFO, NLH, SIFF, NVE, NGU
- (4) UiO, NTH, NLH, UiB, TDH, SFdH.

Det framgår at konsulentene ikke er medtatt som faste programdeltakere på tross av at de samlet besitter betydelige ressurser innen feltet. Dette er begrunnet i at de har en hovedsakelig komer-

siell innretning på sitt arbeid. Konsulentene er imidlertid selvfølgelig samarbeidspartnere og velkomne til å delta der det er naturlig.

Som hovedansvarlig for programmet foreslås NHK og ressursene til gjennomføring framskaffet fra institusjonene og NTNF, NAVF, NLVF og NHH. Et programstyre på fem personer foreslås der en oppnevnes fra hver bidragsyter. Sekretæren bør være tilknyttet et sentralt FoU-miljø.

FoU-programmet planlegges oppstartet i 1990 med varighet til 1993. Det er forutsatt årlige bidrag fra forskningsrådene på 2 millioner kroner, og 1 million kroner fra andre offentlige kilder. Institusjonenes egeninnsats forutsettes å bli det største bidraget. Samlet vil programmet få et betydelig omfang.

Gruppen satser på at samfunnsaktuelle oppgaver bør stå i fremste rekke innledningsvis fordi dette vil øke etterspørselen etter hydrogeologisk informasjon og kunnskaper. Dette vil igjen øke myndighetenes vilje til permanent finansiering.

Det er imidlertid stort behov for langsiktig grunnleggende forskning innen programområdene. Internasjonal spisskompetanse bør søkes frambragt innen avgrensede felt. Gruppen foreslår følgende som naturlige faglige satsningsområder: Forekomst, og utnyttelse av grunnvann, dessuten nedbrytning av forurensningskomponenter i reservoarer i fjell.

REFERANSER

1. Vannressursutvalget: Behov for FoU-arbeid på grunnvannsektoren. Oslo. Miljøverndepartementet 1984; 02/85: 48 s.
2. Norsk Hydrogeologisk Komité: Norsk Hydrogeologisk forskning. Prioriterte oppgaver. Oslo, desember 1988; 8 s.
3. Norsk Hydrologisk Komité: Høyere utdanningstilbud i hydrogeologi. Vedlegg 1. 10 s. til Høyere hydrologisk utdanning i Norge. Innstilling fra NHK arbeidsgruppe. Oslo, november 1987.

A.R. REINERTSEN RÅDGIVENDE INGENIÖR

VAR-TEKNIKK

- Kommunale og interkommunale oversiktsplaner
- Rammeplaner
- Hydraulikk
- Vannføringsmåling
- Vannkvalitet
- Hydrologi
- Reguleringsdammer
- Behandlingsanlegg
- Prosess
- Bassenger
- Rørlednings- og kulvertsystemer
- EDB systemanalyser
- Avfallshåndtering
- Dykkertjenester

BYGGETEKNIKK

BYGGELEDELSE

PROSJEKTADMINISTRASJON

HOVEDKONTOR: Erling Skakkes gt. 25, 7000 Trondheim. Tlf. 07/52 60 40.

AVDELINGSKONTORER: Havnegt. 26, 7700 Steinkjer. Tlf. 07/64 300.

Hamang Terrasse 55, 1300 Sandvika. Tlf. 02/54 11 03.